

Lapsed Krasnodarkas.

AARE HINDREMÄE foto

Kerjus lapsega Kiievis.

JAANIKA KOLLI foto

Ukraina – sisevõitlustes räsitud maa

Tõnis Tõnisson

Alljärgnev tugineb eesti ajakirjanduses viimastel nädalatel avaldatud Ukraina presidendi valimisi puudutavatele materjalidele. Kirjutatud ja räägitud aitasid lahti mõtestada Nädalise küljendaja Jaanika Koll ja Inglise talunik Aare Hindremäe, kes juhuse tahtel said Ukraina presidendivalimiste esimesest voorust osa, kui sõitsid oktoobri lõpus koju saatma Lohusuu koolis õppeaastat alustanud Krimmi poolsaare Krasnodarka küla eesti päritolu lapsi.

Ukraina eestlased

Tänu sellele õpetab kol-

leb Hindremäe, teeb tihe suhtlus sealsele eestlusele kiire lõpu. Ta selgitab: "Noored, kes on Eestis käinud ja näinud, et maailm on midagi hoopis muud kui vaene ja perspektiivitu stepiküla, teevad tulevikus kõik, et sealt pääseda. Meie sekkumiseta oleks eestluse jälg seal kaugel võib-olla veel mõnikümend aastat kestnud, nüüd on see kahtlane." Aare Hind-

ta, et tegelikult sõltubki Ukraina tulevik suuresti naabermaa heast tahtest.

Krimmis oligi tunda, et olakse valmis hääletama rohkem Janukovitshi kui teise suursoosiku, endise peaministri Viktor Juschenko poolt. Ometi lisati, et ega neil olulist vahet pole – üks on Ida-, teine Lääne-Ukraina suur bandiit.

majandusliku mõju nimel. Ukraina majandus on ja-gunenud mitme mõjuvõimsa klanni vahel. Selles mõttes ei ole õige ka suhteliselt venemeelset ja praegu võimul oleva administratsiooni toetust omavat Janukovitshit pidada toolist loobuva Kutshma soosikuks. Pigem on ta teatud mõttes kompromiss kahe liini vahel. Janukovitsh esindab Donetsk

või linnadesse teenistust otsima läinud. Tööots kaugemates rajoonides võib tähendada ka perekonna lagunemist – uues kohas tekivad uued kontaktid. Oma laste tulevikku ja õnnelikku käekäiku seovad vähesed kodukülaga. Haridust antakse neile selleks, et nad suudaksid tiibu sirutada ja kaugemale lennata. Kurb perspektiiv.

puudutatavate materjalide. Kirjutatud ja räägitud aitasid lahti mõtestada Nädalise küljendaja Jaanika Koll ja Inglise talunik Aare Hindremäe, kes juhuse tahtel said Ukraina presidendivalimiste esimesest voorust osa, kui sõitsid oktoobri lõpus koju saatma Lohusuu koolis õppeaastat alustanud Krimmi poolsaare Krasnodarka küla eesti päritolu lapsi.

Ukraina eestlased

Enam kui 140 aastat tagasi Eestist legendaarse prohvet Maltsveti eestvõtmisel Eestist välja rännanud ja Krimmi poolsaarel peatuma jäänud eesti talupoegade järglastest on järel vaid mälestus. Vähe on neid, kes on suutnud säilitada eesti keele ja eesti kombed.

Tõsi, viimastel aastatel on Eesti oma kaugelele suguvendadele varasemast enam tähelepanu pühendanud. Eri-lise hoo said kontaktid Krasnodarka küla elanikega pärast 2001. aastal suurejooneliselt tähistatud eestlaste saabumise 140. aastapäeva. Toona osales pidustustel ka Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel ja see sai alguseks mitmele olulisele projektile.

Tänu sellele õpetab kolmandat aastat Aleksandrova koolis eesti juurtega lastele esivanemate keelt eesti soost õpetaja ja teist aastat on sealsetel lastel olnud võimalus külastada Eestit. Üsna aktiivselt on Krasnodarkasse toimetatud ka tegusate inimeste kogutud humanitaarabi saadeti-si – põhiliselt riideid, aga ka raamatuid ja muud vajalikku. Kohalikud on kibeda naljaga pooleks öelnud, et kui ei oleks eestlaste abisaadetisi, siis poleks neil püksigi jalga panna.

Õige mitu korda Krasnodarkas käinud Aare Hindremäe näeb tihedates kontaktides kahte poolust. Ühelt poolt vajavad sealsed inimesed tõesti kodu-eestlaste abi. Teiselt poolt, arut-

näinud, et maailm on midagi hoopis muud kui vaene ja perspektiivitu stepiküla, teevad tulevikus kõik, et sealt pääseda. Meie sekkumiseta oleks eestluse jälg seal kaugel võib-olla veel mõnikümend aastat kestnud, nüüd on see kahtlane." Aare Hindremäe ütleb, et on endalt mitu korda küsinud, kui eetiline on kodu-eestlaste sekkumine sealsesse ellu. Selget ja ühest vastust ei ole tal pakuda.

Venemeelne Krimmi Vabariik

Paljurahvuseline Krimmi Vabariik on Ukraina autonoomne osa, mis hoiab rohkem Moskva kui Kiievi poole. Seda tundsid ka Krasnodarkat väisanud külalised. Kas või selle järgi, et vahetult valimispäeva eel kandis kohalik televisioon üle otseintervjuu Venemaa presidendi Vladimir Putiniga, kes üsna ühemõtteliselt avaldas oma sümpaatiat praegusele Ukraini peaministrile Viktor Janukovitshile, andes mõis-

laks valmis hääletama rohkem Janukovitshi kui teise suursoosiku, endise peaministri Viktor Juschenko poolt. Ometi lisati, et ega neil olulist vahet pole – üks on Ida-, teine Lääne-Ukraina suur bandiit.

Ukrainlased ei tea, mis nende kodus sünnib

Põhiline probleem tundub olevat, et tegelikult puudub adekvaatne teave selle kohta, mis Ukrainas praegu sünnib ja mis võiks talle kasulik olla. Moskva telekanalite mõju on kohaliku meediaga võrreldes endiselt suur. Nagu Venemaalgi, kontrollib suurt osa massimeediat võim. Vaba ajakirjandus on üsna tugeva surve all. Eriti selgelt on see tuntav Venemaaga piirnevatel aladel. Lääne-Ukrainas elatakse mõnes mõttes teistsugust elu – seal on esimene viiul praegu rahvuslikult meeletatud jõudude käes.

Paraku ei peeta võimuvõitlust aga sedavõrd rahvuslike ideaalide, kuivõrd

ei ole õige ka suhteliselt venemeelset ja praegu võimul oleva administratsiooni toetust omavat Janukovitshit pidada toolist loobuva Kutshma soosikuks. Pigem on ta teatud mõttes kompromiss kahe liini vahel. Janukovitsh esindab Donetsk klanni ja Kutshma Dnepropetrovski perekonda, kes on kogu aeg omavahel võimu ja varanduse pärast jagelenud. Paraku oleks aga Lääne-Ukrainas enam toetust koguv Juschenko mõlemale leerile ebasobiv. Sellepärast ollakse hetkel kompromissiks valmis.

Kõigel on vaesuse pitser

Reakodanikele ei lähe poliitilised võimuvõitlused korda. Olulisem on see, kuidas ennast kuidagi ära elatada. Eriti keeruline on olukord maal, kus varem teenistust pakkunud põllumajandus kiratseb. Aare Hindremäe ütleb, et tema kogemustes on Krasnodarka naiste, laste ja vanakeste küla. Mehed on ennast kas surnuks joonud

– uues kohas tekivad uued kontaktid. Oma laste tulevikku ja õnnelikkude kääkaiku seovad vähesed kodukülaga. Haridust antakse neile selleks, et nad suudaksid tiibu sirutada ja kaugemale lennata. Kurb perspektiiv.

Eestlased ka pigem Janukovitshi poolt

Jaanika Koll ütleb, et meile oleks ehk kasulik, kui venemeelsed kinnitavad Ukrainas veelgi enam kanda. See tõukaks seda riiki Euroopa Liidust ja NATOst mõneks ajaks kaugemale. Praegu võiks Ukraina ühinemisel olla Eestile üsna tõsised tagajärjed, sest paljude sealsete unistused seostuvad Baltikumiga, mille eelseid mäletatakse NSV Liidu ajast. Kui piirid avaneksid, tuldaks kõigepealt siit õnne otsima.

"Kaks korda Krimmis käinuna kardaksin ma praegu ukrainlasi rohkem kui türk-lasi," ei jäta Jaanika suurt arutlusruumi.

Valimispäeval Odessa turul.

AARE HINDREMÄE foto

Valimisplakat Simferopolis.

AARE HINDREMÄE foto

Puhkajate Jalta.

JAANIKA KOLLI foto